

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені А. С. МАКАРЕНКА**

**БУТЕНКО ВІТА ГРИГОРІВНА**

УДК 378.147:373.2.011.3-051]:[613:793.7]](043.3)

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ  
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ  
ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

**Автореферат**  
дисертації на здобуття наукового ступеня  
кандидата педагогічних наук

Суми – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, Міністерство освіти і науки України.

**Науковий керівник:** кандидат педагогічних наук, доцент  
**Кондратюк Світлана Миколаївна,**  
Сумський державний педагогічний  
університет імені А. С. Макаренка,  
директор Навчально-наукового інституту  
педагогіки і психології.

**Офіційні опоненти:** доктор педагогічних наук, професор  
**Рогальська-Яблонська Інна Петрівна,**  
Глухівський національний педагогічний  
університет імені Олександра Довженка,  
професор кафедри теорії  
і методики дошкільної освіти;

кандидат педагогічних наук, доцент  
**Підлипняк Ірина Юріївна,**  
Уманський державний педагогічний  
університет імені Павла Тичини,  
старший викладач кафедри психології  
та педагогіки розвитку дитини.

Захист відбудеться 20 грудня 2018 року об 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.053.01 у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка за адресою: 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87, ауд. 214.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (40002, м. Суми, вул. Роменська, 87).

Автореферат розіслано 19 листопада 2018 року.

Учений секретар  
спеціалізованої вченої ради



О. Г. Козлова

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність і доцільність дослідження.** На сучасному етапі розвитку суспільства проблему збереження і зміцнення здоров'я, як головного показника соціально-економічної зрілості й успішності держави, визнано пріоритетною. Дошкільний період характеризується інтенсивним розвитком основних функціональних систем, що сприятимуть забезпеченню здоров'я в майбутньому, тому вагомим завданням педагогів є мотивація дітей до здорового способу життя, настанова на цінність здоров'я, виховання компетентної у збереженні власного здоров'я особистості. Одним із оптимальних засобів формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників доречно вважати гру, яка є провідним видом діяльності дітей.

Особливої значимості зазначена проблема набуває у професійній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. Відсутність належного рівня готовності зумовлює необхідність здійснення наукового пошуку педагогічних умов, змісту, форм і методів підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

Доцільність звернення до обраної проблеми підтверджується положеннями законів України «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про дошкільну освіту» (2001 р.); Концепції «Нова українська школа (2016 р.); Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття») (1993 р.); Національної доктрини розвитку освіти (2002 р.); Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр.: проект; «Базового компоненту дошкільної освіти» (2012 р.).

Окремі аспекти професійної підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти обґрунтовано в дослідженнях науковців за напрямками, а саме: педагогіки вищої школи (В. Бугрій, Л. Вяткін, О. Єременко, О. Козлова, В. Курок, Г. Ніколаї, А. Сбруєва, А. Ткаченко та ін.); методологічні основи професійної підготовки майбутнього педагога (О. Заболотна, О. Козлова, О. Кулик, Ю. Лянной, О. Міхеєнко, О. Огієнко, О. Осадченко, І. Підлипняк, О. Реброва, О. Савченко, О. Семенов, О. Устименко-Косоріч, О. Чашечникова та ін.). Проблема підготовки сучасного вихователя є предметом розвідок українських вчених (Р. Аронової, Г. Беленької, Д. Вороніна, Д. Давиденко, О. Дубогай, С. Дяченко, І. Жадленко, Т. Жаровцевої, Л. Завгородньої, Н. Книш, Н. Кравчук, Р. Куліш, О. Курка, О. Лобової, Ю. Рибки, С. Омельченко, С. Петренко, О. Поліщук, І. Рогальської-Яблонської, Р. Савченко, А. Чаговець, А. Циплюк, Т. Швець та ін.). Теоретичному та практичному висвітленню аспектів збереження здоров'я дітей дошкільного віку присвячено низку праць українських вчених (Т. Андрющенко, С. Бабюк, Т. Бабюк, О. Богініч, А. Богуш, Е. Вільчковського, Л. Гураш, Н. Денисенко, Н. Захарової, О. Ковшар, С. Кондратюк, О. Кононко, Н. Левінець, О. Лози, Л. Лохвицької, В. Мартинюк, М. Машовець, В. Нестеренко, А. Ошкіної, Л. Сварковської та ін.). Визначальне значення гри для розвитку дитини дошкільного віку подано в дослідженнях науковців (Л. Артемової, А. Бурової, Л. Виготського, Н. Гавриш, О. Запорожець, К. Карасьової, Н. Кудикіної, О. Леонтєєва, Т. Піроженко,

С. Рубінштейна, І. Сікорського, О. Сокурєнко, О. Савченко, Г. Тарасєнко, О. Чєпки, М. Шутя та ін.).

Теоретичний аналіз наукових джерел, вивчення практичного досвіду закладів вищої освіти щодо професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності дали змогу виявити низку *суперечностей*, що об'єктивно існують між:

- сучасними вимогами держави до системи вищої педагогічної освіти стосовно професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та відсутністю цілісної моделі означеної підготовки;

- потребою закладів дошкільної освіти у вихователях, підготовлєних до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності і недостатнім обґрунтуванням педагогічних умов забезпечення цього процесу;

- необхідністю спрямування фахової підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності і відсутністю ефективного науково-методичного забезпечення.

Отже, актуальність дослідження, недостатня її теоретична розробленість, необхідність усунєння виокремлєних суперечностей, соціальна та практична значущість зумовили вибір теми дисертаційного дослідження **«Підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності»**.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Дисертаційне дослідження є складовою частиною комплексної науково-дослідної роботи кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макарєнка з теми «Теорія і методика формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти» (реєстраційний номер 0116U000897).

Тему дисертаційного дослідження затверджєно вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макарєнка (протокол № 12 від 27 лютого 2017 року).

**Мета дослідження** полягає в розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації.

Відповідно до мети сформульовано **завдання** дослідження:

1. Схарактеризувати поняттєвий апарат дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

2. Виявити стан розробленості проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності в теорії та практиці.

3. Розробити та теоретично обґрунтувати модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та виявити педагогічні умови її реалізації.

4. Розробити науково-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

5. Експериментально перевірити ефективність моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації.

**Об'єкт дослідження** – професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у вищій школі.

**Предмет дослідження** – модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічні умови її реалізації.

Для досягнення поставленої мети і вирішення окреслених завдань використані такі **методи дослідження**:

– *теоретичні*: теоретичний аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація філософських, психологічних, педагогічних, медико-біологічних джерел з проблеми дослідження – з метою уточнення ключових понять дослідження, обґрунтування підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та виявлення стану розробленості досліджуваної проблеми; моделювання – для розробки та теоретичного обґрунтування моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; структурно-функціональний аналіз для виявлення педагогічних умов реалізації означеної моделі; конкретизація, узагальнення і систематизація – для розробки науково-методичного забезпечення означеної професійної підготовки; порівняльний аналіз і класифікація – для визначення структурних компонентів, критеріїв, показників, рівнів підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності;

– *емпіричні*: діагностичні (анкетування, опитування, тестування, педагогічне спостереження, експертні оцінки) – з метою визначення рівня готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, порівняльний етапи) – для перевірки ефективності моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації;

– *статистичні* – для визначення статистичної значущості отриманих під час педагогічного експерименту результатів.

**Наукова новизна отриманих результатів дослідження** полягає в тому, що:

– *вперше* розроблено та обґрунтовано модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, що охоплює цільовий (мета, завдання), змістово-організаційний (принципи, зміст, структурні компоненти підготовки (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний, рефлексивний, креативний), методи, форми, засоби, і підсумково-діагностичний (критерії, показники (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний), рівні (високий, достатній, низький), очікуваний результат)) блоки та виявлено педагогічні умови реалізації моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, а саме: цілеспрямована мотивація майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; оволодіння майбутніми вихователями закладів дошкільної освіти здоров'язбережувальними знаннями, вміннями та навичками; професійно-особистісне самовдосконалення майбутніх вихователів з метою формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; креативність у застосуванні засобів ігрової діяльності майбутніми вихователями в практичній професійній діяльності під час формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників; розроблено науково-методичне забезпечення підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності;

– *уточнено* сутність ключових понять педагогічного дослідження («здоров'язбережувальна компетентність дошкільників», «ігрова діяльність як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників»; «професійна підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності»);

– *удосконалено* програмний зміст підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– *подальшого розвитку* набули теоретичні засади професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

**Практичне значення отриманих результатів дослідження** полягає в розробленні та впровадженні в процес професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти науково-методичного забезпечення, а саме: програми авторського спецкурсу для викладачів закладів вищої освіти «Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності», методичних рекомендацій для вихователів закладів дошкільної освіти, студентів педагогічних вишів «Ігрова діяльність в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників».

Результати педагогічного дослідження можуть бути використані в системі професійної підготовки студентів при викладанні навчальних дисциплін «Теорія та методика валеологічної освіти дошкільників», «Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку», «Педагогіка

дошкільна»; при написанні магістерських робіт зі студентами; у практичній роботі вихователів закладів дошкільної освіти; на курсах підвищення кваліфікації вихователів.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес закладів вищої освіти, а саме: Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 1389 від 11.06.2018 р.), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 241-н від 13.06.2018 р.), Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (довідка № 1558 від 14.06.2018 р.), Криворізького державного педагогічного університету (довідка № 09/1-264/3 від 14.06.2018 р.), Харківської гуманітарно-педагогічної академії (довідка № 438/01-13 від 22.06.2018 р.).

**Особистий внесок здобувача полягає у:** визначенні етапів професійно-особистісного самовдосконалення майбутніх вихователів з метою ефективного формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності [10].

**Апробація отриманих результатів дослідження.** Основні результати дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях та семінарах різного рівня: *міжнародних*: «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін» (Суми, 2014, 2015), «Питання педагогіки і психології та методики початкового навчання: наукова дискусія» (Суми, 2014), «Тенденції розвитку психології та педагогіки» (Київ, 2015), «Використання медіа-технологій у підготовці вчителів: європейський та вітчизняний досвід» (Глухів, 2015, 2018), «Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в сучасному освітньому просторі» (Суми, 2015, 2018), «Актуальні проблеми психології та педагогіки» (Харків, 2016), «Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології» (Львів, 2017), «Роль освіти у сталому розвитку гірського регіону» (Івано-Франківськ, 2017), «Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника» (Суми, 2017), «Актуальні проблеми формування успішної особистості в сучасному освітньому просторі» (Вінниця, 2017), «Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції» (Суми, 2017), «Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти» (Глухів, 2018); *всеукраїнській з міжнародною участю*: «Професійно-творча і духовна самореалізація особистості в евристичній освіті» (Суми, 2015); *всеукраїнських*: «Дошкільна освіта: традиції та інновації» (Суми, 2014, 2015, 2016), «Модернізація структури та змісту початкової освіти на засадах компетентнісного та комунікативного підходів» (Глухів, 2015).

**Публікації.** За результатами дослідження опубліковано 27 наукових праць, з них: 1 монографія, 3 розділи у монографіях, 2 методичних рекомендацій, 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному науковому виданні, 14 публікацій апробаційного характеру.

**Структура та обсяг дисертації.** Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку

використаних джерел (512 найменувань, з них 30 – іноземними мовами), додатків. Загальний обсяг дисертації становить 290 сторінок, з яких основного тексту – 197 сторінок.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної проблеми, визначено об'єкт і предмет, сформульовано мету і завдання дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, охарактеризовано особистий внесок дисертанта, подано відомості про впровадження та апробацію отриманих результатів, публікації, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі **«Теоретичні засади підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності»** схарактеризовано поняттєвий апарат дослідження; обґрунтовано психолого-педагогічні та методичні основи застосування ігор у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників; виявлено сучасний стан розробленості проблеми підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

Теоретичний аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація філософських, психологічних, педагогічних, медико-біологічних джерел з проблеми дослідження дали підстави розглянути ключові поняття дослідження. «Здоров'язбережувальну компетентність дошкільників» сформульовано як індивідуальну інтегративну якість дитини, яка визначається здатністю розв'язувати здоров'язбережувальні питання, що виникають у реальних життєвих ситуаціях, користуючись сукупністю знань, умінь і навичок здорового способу життя. «Ігрову діяльність як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників» обґрунтовано як культурно-історичну пізнавальну діяльність, спрямовану на набуття дитиною особистісних якостей для розв'язання здоров'язбережувальних проблем, удосконалення набутих знань, умінь і навичок здорового способу життя, що знадобляться у повсякденному житті. «Професійну підготовку майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності» схарактеризовано як процес оволодіння необхідними теоретико-методичними знаннями професійної спрямованості, розвиток сукупності професійно значущих і особистісних якостей та здібностей для формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

Узагальнення, систематизація наукових джерел дали змогу визначити психолого-педагогічні та методичні основи застосування ігор у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників: аналіз засадних концепцій дитячої гри в інтерпретації вітчизняних та зарубіжних дослідників; особливості розвитку психічних процесів дітей в ігровій діяльності; класифікацію ігор сучасними науковцями (творчі ігри та ігри за правилами); потенціал ігрової діяльності у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників; функції ігрової діяльності у формуванні



здоров'язбережувальної компетентності дошкільників (дидактичну, виховну, розвивальну, креативну, мотиваційну, діяльнісну, діагностичну, коригуючу, емоційну, сугестивну); особливості педагогічного керівництва ігровою діяльністю дошкільників зі здоров'язбережувальним змістом.

На підставі аналізу нормативно-правових документів (Стандарту вищої освіти України; навчальних планів, навчальних та робочих програм дисциплін професійно-орієнтованого та вибіркового циклів підготовки студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта освітнього рівня «бакалавр»), розгляду сучасних моделей, пов'язаних з тематикою дослідження, вивчення документації закладів дошкільної освіти, з'ясовано недоліки в теорії та практиці, що зумовило розробку та теоретичне обґрунтування моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації.

Отже, у першому розділі подано особливості трактування ключових понять дослідження «здоров'язбережувальна компетентність дошкільників», «ігрова діяльність як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників», «професійна підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності»; обґрунтовано психолого-педагогічні та методичні основи застосування ігор у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників; схарактеризовано сучасний стан розробленості досліджуваної проблеми.

У другому розділі **«Обґрунтування моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності»** розроблено та теоретично обґрунтовано модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та виявлено педагогічні умови її реалізації; розроблено науково-методичне забезпечення зазначеної професійної підготовки.

Використання методу моделювання дозволило розробити й теоретично обґрунтувати модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічні умови її реалізації. У запропонованій моделі виділено три взаємоузгоджених блоки (цільовий, змістово-організаційний, підсумково-діагностичний) (рис. 1). Цільовий блок охоплює мету і завдання підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Змістово-організаційний блок містить принципи: загальнодидактичні (цілеспрямованості, науковості, природовідповідності, свідомості, активності, позитивного емоційного фону навчання); специфічні (єдності всіх компонентів професійної підготовки, інтеграції здоров'язбережувальної складової у зміст навчання майбутніх вихователів, креативності у застосуванні засобів ігрової діяльності при формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників).

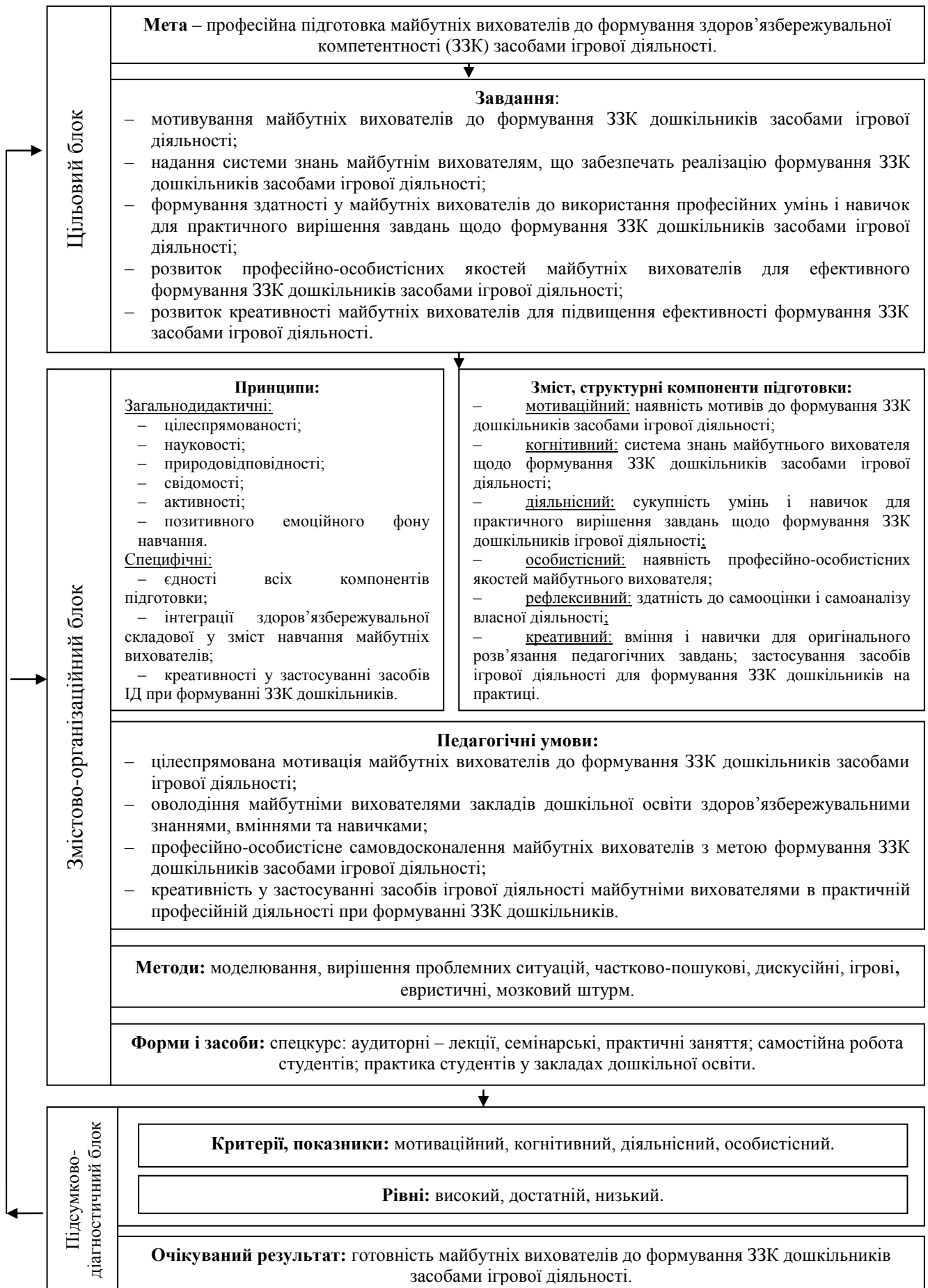


Рис. 1. Модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язберезувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності

Розкриває змістове наповнення розробленої моделі: зміст, структурні компоненти підготовки (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний, рефлексивний, креативний), методи, форми та засоби підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності (спецкурс: аудиторні – лекції, семінарські, практичні заняття; самостійна робота студентів; практика студентів у закладах дошкільної освіти).

Застосування методів систематизації й узагальнення, структурно-функціонального аналізу дало можливість виявити педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, а саме: цілеспрямована мотивація майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; оволодіння майбутніми вихователями закладів дошкільної освіти здоров'язбережувальними знаннями, вміннями та навичками; професійно-особистісне самовдосконалення майбутніх вихователів з метою формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; креативність у застосуванні засобів ігрової діяльності майбутніми вихователями в практичній професійній діяльності при формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників.

На підставі використання методів конкретизації, узагальнення і систематизації розроблено науково-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, яке охоплює програму авторського спецкурсу для викладачів закладів вищої освіти «Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності», методичні рекомендації для вихователів закладів дошкільної освіти, студентів педагогічних закладів «Ігрова діяльність в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників».

Підсумково-діагностичний блок відображає оцінювання готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Метод порівняльного аналізу і класифікації дозволив визначити відповідні критерії та показники: мотиваційний (показники: наявність сталого інтересу до майбутньої професійної діяльності, чіткої мотивації до здобуття знань, умінь, навичок для формування здоров'язбережувальної компетентності загалом та формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників зокрема; наявність прагнень майбутнього вихователя до професійного самовдосконалення, до отримання позитивного результату щодо формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; готовність до подолання труднощів у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності); когнітивний (показники: наявність знань щодо здоров'язбережувальної компетентності, психофізичного розвитку дошкільників, особливостей формування здоров'язбережувальної компетентності у дошкільників, традиційних та

інноваційних засобів ігрової діяльності дошкільників, специфіки формування здоров'язбережувальної компетентності у дошкільників засобами ігрової діяльності); діяльнісний (показники: наявність умінь формувати здоров'язбережувальну компетентність дошкільників, традиційно та творчо використовувати засоби ігрової діяльності для формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників на практиці; умінь і навичок практичного оригінального вирішення завдань упродовж навчальної та професійної діяльності вихователя; здатність до самоосвіти); особистісний (показники: сформованість загальних цінностей в межах професійної діяльності, професійно-особистісних якостей майбутнього вихователя; наявність вміння свідомо контролювати результати власної діяльності, рівень власного розвитку, динаміку особистісного зростання; здатність до самооцінки і самоаналізу власної діяльності під час формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності) та виокремити рівні означеної готовності (високий, достатній, низький).

Таким чином, у розділі розроблено та теоретично обґрунтовано модель майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та виявлено педагогічні умови її реалізації; розроблено науково-методичне забезпечення означеної професійної підготовки; виокремлено критеріально-рівневу діагностику готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

У третьому розділі **«Експериментальне дослідження ефективності моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності»** експериментально перевірено ефективність моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації, проаналізовано й узагальнено результати педагогічного експерименту в процесі професійної підготовки.

Експериментальною роботою було охоплено 640 осіб, із них: 423 студенти (73 – на першому етапі експерименту та 174 – в контрольній групі (КГ) і 176 – в експериментальній групі (ЕГ) – на другому етапі), 57 науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, 168 вихователів закладів дошкільної освіти.

У процесі констатувального етапу педагогічного дослідження відповідно до виокремлених критеріїв, показників виявлено недостатній рівень підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Таким чином, аргументовано необхідність розроблення моделі та впровадження педагогічних умов ефективної її реалізації. Цілеспрямована мотивація майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності реалізовувалась під час лекцій (постановка проблемних запитань, введення в дискусію), на практичних заняттях (інтерактивних методів перевірки та оцінювання знань: «Мозкового штурму», «Я почну, ти продовж»),

«Робота в підгрупах, парах», «Мікрофон», «Знайди помилку», «Займи позицію», «Встанови відповідність»), виконання самостійної роботи студентами (розробки проєктів власного бачення «Актуальні питання формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників», «Ігри за правилами у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників», «Застосування творчих ігор при формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників»). Встановлено залежність високого рівня підготовки майбутнього фахівця закладу дошкільної освіти від наявності професійних мотивів.

Упровадження спецкурсу «Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності» дозволило студентам ЕГ розширити знання та оволодіти здоров'язбережувальними вміннями та навичками. Участь у ділових іграх «Функції ігрової діяльності у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників», «Педагогічне керівництво ігровою діяльністю дошкільників зі здоров'язбережувальним змістом», «Сутність знань, умінь і навичок дошкільників в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності» сприяла поглибленому оволодінню методичними аспектами формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Вирішення проблемних ситуацій «Важливий чинник успішного розвитку творчих ігор здоров'язбережувального змісту – іграшка», «Адаптація здоров'язбережувальної інформації до рівня вікових особливостей дітей», «Комп'ютерні ігри – важливий компонент підвищення інтересу дошкільників до стану власного здоров'я» стимулювало студентів до розв'язання ситуацій професійної спрямованості.

Професійно-особистісне самовдосконалення майбутніх вихователів з метою формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності передбачало систематичне підвищення фахового рівня майбутніх вихователів, конкурентоспроможність та професійну самореалізацію в майбутньому. Участь студентів у засіданнях круглого столу «Самостереження – універсальний метод самопізнання майбутнього вихователя», «Самоосвіта як невід'ємна частина діяльності вихователя», майстер-класах «Педагогічна майстерність майбутнього вихователя у регулюванні ігрових дій учасників» сприяла оволодінню процесуальними складовими професійно-особистісного самовдосконалення, як-от: самопізнанням, самоосвітою, саморозвитком, самовихованням, саморегуляцією, що допомагали управлінню розвитком власних професійно значущих та особистісних якостей і здібностей.

З'ясовано, що креативність у застосуванні засобів ігрової діяльності майбутніми вихователями в практичній професійній діяльності при формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників можлива шляхом розвитку таких показників: чутливості до проблеми, швидкості, гнучкості, оригінальності мислення, що виявляються у вмінні добирати і використовувати інтерактивні методи розв'язання ігрових винахідницьких завдань здоров'язбережувального змісту. Використання моделювання ігрових ситуацій,

обговорення педагогічних ситуацій незавершеності або відкритості, метод спроб і помилок, метод суперечностей, виконання дослідницьких проєктів стимулювало студентів до звільнення від стереотипів мислення і творчого підходу до застосування засобів ігрової діяльності на практиці.

Діагностика мотиваційного критерію здійснювалася за допомогою методики виявлення ціннісних орієнтацій (спрямованості) особистості М. Рокича та опитувальника «Мотивація до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності», модифікованого на основі «Методики вивчення мотивів навчальної та професійної діяльності» А. Реана та В. Якуніна. Оцінка ступеня готовності за когнітивним критерієм відбувалося шляхом аналізу результатів навчальної діяльності, що фіксуються через написання зрізів, творчих робіт, передбачених навчальними програмами дисциплін та розробленого спецкурсу; методу експертного оцінювання. Перевірка показників діяльнісного критерію здійснювалася шляхом вирішення практичних завдань упродовж навчання у закладах вищої освіти та проходження педагогічної практики студентами; педагогічного спостереження вихователів закладів дошкільної освіти та викладачами вишів; методу експертного оцінювання. Діагностування особистісного критерію відбувалось шляхом методу експертного оцінювання; анкетування студентів; шкал оцінювання.

Аналіз даних констатувального етапу педагогічного експерименту дозволив визначити переважно достатній та низький рівні готовності майбутніх вихователів щодо формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний). Після формувального етапу педагогічного експерименту виявлено суттєву позитивну динаміку рівнів готовності означеної професійної підготовки у студентів ЕГ на відміну від КГ. Узагальнені результати рівнів майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Зведені дані про рівні готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності ЕГ та КГ до та після проведення педагогічного експерименту (у %)**

Рівні	Критерії															
	Мотиваційний				Когнітивний				Діяльнісний				Особистісний			
	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
	до	після	до	після	до	після	до	після	до	після	до	після	до	після	до	після
Високий	16	32	4	6	17	25	6	8	15	31	6	7	16	28	5	7
Достатній	55	57	77	78	60	62	74	77	57	58	80	77	55	57	73	73
Низький	29	12	19	16	23	13	20	15	28	11	4	16	29	15	21	20

На порівняльному етапі педагогічного експерименту отримані дані дали змогу стверджувати, що загальні кінцеві результати ЕГ суттєво вище результатів КГ, зокрема приріст середніх значень виокремлених показників становить: мотиваційного критерію в КГ – на 2,12 %, в ЕГ – на 19 %; когнітивного – в КГ – 1,05 %, в ЕГ – 11,9 %; діяльнісного – в КГ – 1,06 %, в ЕГ – 17,6 %; особистісного – в КГ – 0,53 %, в ЕГ – 15 %.

Статистичний аналіз результатів експериментального дослідження проведено за допомогою програми Microsoft Excel, а саме: статистичної функції ANOVA та модуля «Аналіз даних», що дозволяють перевіряти однорідність дисперсій у КГ та ЕГ групах, що ґрунтується на критерії Фішера. Результати дисперсійного аналізу підтвердили, що різниця між усіма показниками критеріїв у КГ та ЕГ статистично значима (на рівні значимості 0,05).

Отже, аналіз результатів педагогічного експерименту засвідчив ефективність моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації.

Узагальнення теоретичного пошуку та експериментальної перевірки моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації дозволило сформулювати такі **ВИСНОВКИ:**

1. Схарактеризовано поняттєвий апарат досліджуваної проблеми в педагогічній теорії і практиці. Здоров'язбережувальна компетентність дошкільників формується як індивідуальна інтегративна якість дитини, яка визначається здатністю розв'язувати здоров'язбережувальні питання, що виникають у реальних життєвих ситуаціях, користуючись сукупністю знань, умінь і навичок здорового способу життя. Ігрова діяльність як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності характеризується культурно-історичною пізнавальною діяльністю, спрямованою на набуття дитиною особистісних якостей для розв'язання здоров'язбережувальних проблем, удосконалення набутих знань, умінь і навичок здорового способу життя, що знадобляться у повсякденному житті. Професійна підготовка майбутніх вихователів у контексті теми розглядається як процес оволодіння необхідними здоров'язбережувальними теоретико-методичними компетентностями професійної спрямованості, розвиток сукупності професійно значущих і особистісних якостей та здібностей для формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

2. Виявлено стан розробленості проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності в теорії та практиці. Здійснено аналіз нормативно-правових документів означеної професійної підготовки (Стандарту вищої освіти України; навчальних планів, навчальних та робочих програм дисциплін професійно-орієнтованого та вибіркового циклів). Встановлено, що знання та уміння визначених дисциплін мають вагомий вплив на підготовку

майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, але забезпечують її фрагментарно й несистематично, оскільки не мають його за першочергове завдання. Проведено розгляд сучасних моделей, пов'язаних з тематикою дослідження. Доведено необхідність розробки моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації, та впровадження в освітній процес закладів вищої освіти спецкурсу «Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності».

3. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічні умови її реалізації, яка включає три взаємоузгоджені блоки (цільовий, змістово-організаційний, підсумково-діагностичний). У цільовому блоці визначено мету і завдання підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Змістово-організаційний блок містить принципи: загальнодидактичні (цілеспрямованості, науковості, природовідповідності, свідомості, активності, позитивного емоційного фону навчання); специфічні (єдності всіх компонентів професійної підготовки, інтеграції здоров'язбережувальної складової у зміст навчання майбутніх вихователів, креативності у застосуванні засобів ігрової діяльності при формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників); розкриває змістове наповнення розробленої моделі: зміст, структурні компоненти підготовки (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний, рефлексивний, креативний), методи, форми та засоби підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Підсумково-діагностичний блок містить: критерії, показники та рівні готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності й відображає очікуваний результат означеної професійної підготовки.

Виявлено педагогічні умови реалізації означеної моделі в процесі професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, а саме: цілеспрямована мотивація майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; оволодіння майбутніми вихователями закладів дошкільної освіти здоров'язбережувальними знаннями, вміннями та навичками; професійно-особистісне самовдосконалення майбутніх вихователів з метою формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; креативність у застосуванні засобів ігрової діяльності майбутніми вихователями в практичній професійній діяльності при формуванні здоров'язбережувальної компетентності дошкільників.

4. Розроблено науково-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної



компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності, яке містить програму авторського спецкурсу для викладачів, педагогічних працівників «Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності», методичні рекомендації для вихователів закладів дошкільної освіти, студентів педагогічних закладів вищої освіти «Ігрова діяльність в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників» для використання у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та під час проходження навчальної і виробничої практик студентів. Доведено, що запропоноване науково-методичне забезпечення сприяє готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

5. Експериментально перевірено модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічні умови її реалізації. Констатувальний етап педагогічного експерименту засвідчив переважно достатній та низький рівні готовності майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності за всіма розробленими критеріями (мотиваційним, когнітивним, діяльнісним, особистісним). Формувальний етап педагогічного експерименту виявив позитивну динаміку змін показників за визначеними критеріями. На порівняльному етапі встановлено приріст середніх значень показників ефективності впровадження моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації. Так, у середньому збільшилися показники сформованості мотиваційного критерію у ЕГ порівняно з КГ на 19 %; когнітивного критерію – на 11,9 %; показники діяльнісного критерію – на 17,6 %; особистісного критерію – 15 %. Ефективність проведеної експериментальної роботи підтверджено статистичними методами.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Перспективним напрямом подальших наукових пошуків вбачаємо обґрунтування ефективності застосування ІКТ-технологій при підготовці майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності; визначенні форм, методів, засобів формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності у забезпеченні наступності дошкільної і початкової освіти.

### **Основні результати дослідження висвітлено в таких працях автора**

#### *Монографія*

1. Бутенко, В. Г. (2018). *Підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.

### ***Розділи у монографіях***

2. Бутенко, В. Г. (2014). Формування здоров'язбережувальної компетенції дітей старшого віку в аспекті наступності дошкільної та початкової освіти. *Актуальні проблеми початкової освіти: психолого-педагогічні та методичні аспекти*, А. А. Сбруєва, С. М. Кондратюк (заг. ред.), (сс. 118–134). Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія».
3. Бутенко, В. Г. (2015). Валеологічне виховання дітей дошкільного віку: теоретико-методологічні засади. *Теорія і методика навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: від історії до інновацій*, А. А. Сбруєва, С. М. Кондратюк (заг. ред.), (сс. 248–271). Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія».
4. Бутенко, В. Г. (2018). Підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності: дефінітивний аналіз проблеми. *Навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку у викликах сьогодення*, О. В. Лобова, І. П. Рогальська-Яблонська (заг. ред.), (сс. 303–322). Суми: ФОП «Цьома С. П.».

### ***Статті у наукових фахових виданнях України***

5. Бутенко, В. Г. (2014). Теоретичні аспекти проблеми здоров'язбереження дітей у системі дошкільної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (43), 65–72.
6. Бутенко, В. Г. (2015). Валеологічна культура вихователя дошкільного навчального закладу як організаційно-педагогічна умова формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (53), 165–173.
7. Бутенко, В. Г. (2015). Педагогічний потенціал ігрової діяльності як засобу формування здоров'язбережувальної компетентності дітей старшого дошкільного віку. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 53, 78–85.
8. Бутенко, В. Г. (2016). Психолого-педагогічні основи ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічні науки: збірник наукових праць Херсонського державного університету*, 72, 51–56.
9. Бутенко, В. Г. (2018). Сучасний стан підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки*, 62, 22–34.
10. Бутенко, В. Г., Павлущенко Н. М. (2018). Професійно-особистісне самовдосконалення майбутніх вихователів в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. *Інноваційна педагогіка*, 3, 10–21.

### **Статті у зарубіжних наукових виданнях**

11. Butenko, V. (2017). Targeted motivation of the future teachers for forming health-saving competence of preschoolers by means of activity. *Journal Association 1901 «SEPIKE»*, 18, 13–19.

### **Публікації апробаційного характеру**

12. Бутенко, В. Г. (2014). Інноваційна педагогічна діяльність у процесі підготовки майбутніх вихователів сучасних дошкільних навчальних закладів. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми, 179–182.

13. Бутенко, В. Г. (2014). Організаційно-педагогічні умови здоров'язбережувальної діяльності в системі дошкільної освіти. *Студентська наука – 2014, 1*. Суми, 16–20.

14. Бутенко, В. Г. (2014). Формування здоров'язбережувальних знань і вмінь дітей старшого віку в аспекті підготовки до школи. *Питання педагогіки і психології та методики початкового навчання: наукова дискусія: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Суми, 143–147.

15. Бутенко, В. Г. (2015). Валеологічна культура вихователя дошкільного навчального закладу як організаційно-педагогічна умова формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників. *Професійно-творча і духовна самореалізація особистості в евристичній освіті: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Суми, 107–109.

16. Бутенко, В. Г. (2015). Дидактична гра як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників. *Дошкільна освіта: традиції та інновації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції для аспірантів, студентів та молодих науковців*. Суми, 33–39.

17. Бутенко, В. Г. (2015). Ігрова діяльність як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників. *Тенденції розвитку психології та педагогіки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Київської наукової організації педагогіки та психології*. Київ, 82–85.

18. Бутенко, В. Г. (2015). Теоретико-методологічні основи валеологічного виховання дошкільників. *Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в сучасному освітньому просторі: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Суми, 14–21.

19. Бутенко, В. Г. (2016). Принципи формування здоров'язбережувальної компетентності дітей старшого дошкільного віку. *Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2015 році*. Суми, 125.

20. Бутенко, В. Г. (2016). Психолого-педагогічні основи ігрової діяльності старших дошкільників. *Актуальні проблеми психології та педагогіки: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. Харків, 17–22.

21. Бутенко, В. Г. (2016). Формування здоров'язбережувальної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами творчих ігор. *Дошкільна освіта: традиції та інновації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції для аспірантів, студентів та молодих науковців*. Суми, 18–21.

22. Бутенко, В. Г. (2017). Теоретичний аналіз поняття «здоровий спосіб життя дошкільників». *Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології: тези наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції*. Львів, 48–52.

23. Бутенко, В. Г. (2018). Групи здоров'язбережувальних знань, умінь та навичок в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. *Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Глухів, 106–108.

24. Бутенко, В. Г. (2018). Характеристика поняття «професійна підготовка майбутнього вихователя». *Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в сучасному освітньому просторі: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Суми, 74–76.

25. Butenko, V. (2017). Conceptual approaches of scientists to substantiating game activity of preschoolers. *Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми, 111–112.

### Методичні рекомендації

26. Бутенко, В. Г. (2018). *Ігрова діяльність в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.

27. Бутенко, В. Г. (2018). *Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.

**Бутенко В. Г. Підготовка майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.** – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми, 2018.

Дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності.

У дисертації схарактеризовано поняттєвий апарат дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Виявлено стан розробленості проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності

дошкільників засобами ігрової діяльності в теорії та практиці. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та визначено педагогічні умови її реалізації. Розроблено науково-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності. Експериментально перевірено ефективність моделі підготовки майбутніх вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників засобами ігрової діяльності та педагогічних умов її реалізації.

**Ключові слова:** професійна підготовка, майбутні вихователі, формування, здоров'язбережувальна компетентність дошкільників, засоби ігрової діяльності, модель, педагогічні умови.

**Бутенко В. Г. Подготовка будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности. – На правах рукописи.**

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Сумской государственной педагогической университет имени А. С. Макаренко. – Сумы, 2018.

Диссертация является теоретико-экспериментальным исследованием проблемы подготовки будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности.

В диссертации охарактеризован понятийный аппарат исследования проблемы профессиональной подготовки будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности. Выявлено состояние разработанности проблемы профессиональной подготовки будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности в теории и практике. Разработана и теоретически обоснована модель подготовки будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности и определены педагогические условия ее реализации. Разработано научно-методическое обеспечение профессиональной подготовки будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности. Экспериментально проверена эффективность модели подготовки будущих воспитателей к формированию здоровьесберегающей компетентности дошкольников средствами игровой деятельности и педагогических условий ее реализации.

**Ключевые слова:** профессиональная подготовка, будущие воспитатели, формирование, здоровьесберегающая компетентность дошкольников, средства игровой деятельности, модель, педагогические условия.

**Butenko V. H. Training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity.** – On the rights of manuscript.

Thesis for the Degree of the Candidate of Pedagogical Sciences in specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. – Sumy, 2018.

The thesis is a theoretical-experimental study on the problem of training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity.

In the thesis the terminological apparatus of the study on the problem of professional training of future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity is characterized. The content of key definitions is disclosed: preschoolers' health-saving competence, game activity in the formation of health-saving competence, training of future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity.

The state of development of the problem of training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity in the theory and practice of professional training is revealed.

The model of training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity, which includes three interrelated units (target, content-organizational, final-diagnostic), is developed and theoretically substantiated. The pedagogical conditions of realization of the defined model are determined: purposeful motivation of future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity; mastering of health-saving knowledge and skills by future teachers of preschool education institutions; professional-personal self-improvement of future teachers in order to form health-saving competence of preschoolers by means of game activity; creativity in the use of game activity means by future teachers in practical professional activity while forming preschoolers' health-saving competence.

The curriculum and scientific-methodological provision of professional training of future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity, which includes teaching-methodological complex of the special course "Formation of preschoolers' health-saving competence by means of game activity" and teaching manual "Game activity in the aspect of formation of preschoolers' health-saving competence" for use in the process of training future teachers of preschool education institutions at the academic level "Bachelor" and during students' educational and industrial practice is improved.

The effectiveness of the model of training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity and pedagogical conditions of its implementation has been experimentally tested.

**Key words:** professional training, future preschool teachers, formation, preschoolers' health-saving competence, means of game activity, model, pedagogical conditions.

Підписано до друку 14.11.2018 р. Формат 60X90/16. Гарн. News Times.  
Друк ризогр. Папір офсет. Умовн. друк. арк. 0,9.  
Тираж 100 прим.

Надруковано в редакційно-видавничому відділі  
СумДПУ імені А. С. Макаренка

40002, м. Суми, вул. Роменська, 87.